

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан біологічного факультету
Гасинець Я.С.
30 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 2 СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЯ БІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ
ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е1 Біологія та біохімія
Освітньо-професійна програма	Біоінформатика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна методологія біологічних досліджень із основами інтелектуальної власності» для здобувачів вищої освіти галузі знань **Е Природничі науки, математика та статистика** спеціальності **Е1 Біологія та біохімія** предметної освітньо-професійної програми «Біоінформатика».

Розробник: Куртяк Ф.Ф., доцент, к.б.н., доцент кафедри зоології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри зоології
протокол № 14 від 10 червня 2025 року

Завідувач кафедри зоології Куртяк Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією біологічного факультету
протокол № 8 від 27 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Гамор А.Ф.

© Куртяк Ф. Ф., 2025 рік

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,7 аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 90	1	1
	Лекції:	
	26	10
	Практичні (семінарські):	
	22	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасна методологія біологічних досліджень із основами інтелектуальної власності» є - познайомити студентів із сучасною методологією біологічної науки, дати їм можливість засвоїти сукупність методологічних засобів науки взагалі та їхньої фахової дисципліни зокрема, надати знання та вміння, що створюють необхідне методологічне підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті; розглянути основні форми і механізми комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, прикладні засади розпорядження правами інтелектуальної власності, методиками їх обліку та оцінки.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомити студентів із сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень; надати знання про методи і види, основні етапи проведення наукового дослідження; забезпечити студентами оволодіння понятійним апаратом, методикою виконання та оформлення науково-дослідної роботи. Забезпечити здатність застосовувати вимоги авторського права при проведенні наукових досліджень.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Загальні компетентності

- ЗК–02.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК–03.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК–04.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК–06.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК–01.** Здатність користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності.
- СК–03.** Здатність користуватися сучасними інформаційними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології і на межі предметних галузей.
- СК–08.** Здатність презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, готувати наукові публікації, брати участь у наукових конференціях та інших заходах.
- СК–09.** Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності.
- СК–10.** Здатність використовувати результати наукового пошуку в практичній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Сучасна методологія біологічних досліджень із основами інтелектуальної власності» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньо-професійної програми (ОПП): ОК 3 Основи біоінформатики

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Сучасна методологія біологічних досліджень із основами інтелектуальної власності», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.	ПРН-02
Здійснювати злагоджену роботу на результат у колективі з урахуванням суспільних, державних і виробничих інтересів.	ПРН-03
Застосовувати під час проведення досліджень знання особливостей розвитку сучасної біологічної науки, основні методологічні принципи наукового дослідження, методологічний і методичний інструментарій проведення наукових досліджень за спеціалізацією.	ПРН-08
Планувати наукові дослідження, обирати ефективні методи дослідження та їх матеріальне забезпечення.	ПРН-09
Дотримуватися основних правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, оцінювати ризики застосування новітніх біологічних, біотехнологічних і медико-біологічних методів та технологій, визначати потенційно небезпечні організми чи виробничі процеси, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.	ПРН-13
Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.	ПРН-14
Уміти самостійно планувати і виконувати інноваційне завдання та формулювати висновки за його результатами.	ПРН-15
Критично осмислювати теорії, принципи, методи з різних галузей біології для вирішення практичних задач і проблем.	ПРН-16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Сучасна методологія біологічних досліджень із основами інтелектуальної власності»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти працювати в групі при розробці методологічної частини програми і проведенні біологічних досліджень, аналізі отриманих даних. Взаємодіяти з державними органами з приводу отримання прав на об'єкти інтелектуальної власності; комунікувати роботодавцем, співавторами з приводу створення об'єктів інтелектуальної власності та їх використання; вести переговори з	ПРН-03

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<p>конрагентами з приводу укладення договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності.</p>	
<p>Знати основні принципи методичної та методологічної частини наукового дослідження; засади пошуку наукової інформації. Вміти самостійно працювати з науковою та навчально-методичною літературою, здійснювати пошук та узагальнювати науково-технічну інформацію. Визначити актуальність, мету, задачі, предмет та об'єкт дослідження. Організувати проведення наукового біологічного експерименту.</p> <p>Вміти визначати порядок отримання прав на об'єкт інтелектуальної власності залежно від його виду; поважати та захищати авторське право при проведенні власної наукової діяльності, оформленні цитувань та посилань; обирати форму і спосіб захисту порушеного права інтелектуальної власності; укладати договори із замовником або роботодавцем, у тому числі з врахуванням статусу створюваних об'єктів інтелектуальної власності та розпорядження правами на них; правильно визначати факти порушення прав інтелектуальної власності та вимагати відповідного відшкодування завданих збитків; захищати порушені права інтелектуальної власності передбаченими чинним законодавством способами та у встановлених формах; розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності у процесі комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності; здійснювати трансфер технологій в процесі комерціалізації результатів наукових досліджень.</p>	ПРН-04
<p>Вміти прийняти і обґрунтувати рішення щодо відповідності об'єкта інтелектуальної власності умовам правової охорони; щодо визначення форми комерціалізації об'єкта інтелектуальної власності, що відповідає поставленому завданню; щодо території, на яку слід поширити дію права інтелектуальної власності; щодо обрання способу та форми захисту порушеного права, визначення розміру збитків, спричинених його порушенням. щодо розпорядження правом інтелектуальної власності в залежності від поставленої мети.</p>	ПРН-06
<p>Знати поняття наукового методу та методології, основні методи наукового дослідження: емпіричні, теоретичні, загальнонаукові; загальнонаукові методологічні принципи та їх зміну протягом розвитку науки, характеристики відомих методологічних систем: емпіризму та індуктивізму, головні сучасні методологічні концепції. Знати структуру наукових досліджень, поняття емпіричного та теоретичного, методи емпіричного та теоретичного дослідження та форми наукового знання: поняття факту, ідеї, проблеми, гіпотези і теорії. Знати основні принципи методичної та методологічної частини наукового дослідження; засади пошуку наукової інформації</p>	ПРН-07

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<p>Вміти презентувати методологічні особливості сучасних досліджень біологічних систем; сучасні методології біологічних досліджень - методологію синергетики, системного підходу, еволюціонізму; розуміти можливості та межі продуктивних методів біологічного дослідження формулювати методологічну та методичну частини програми наукового дослідження, тему, об'єкт, предмет, мету і задачі дослідження. Визначати актуальність наукового дослідження.</p>	ПРН-08
<p>Знати поняття наукового методу та методології, основні методи наукового дослідження: емпіричні, теоретичні, загальнонаукові; загальнонаукові методологічні принципи та їх зміну протягом розвитку науки, характеристики відомих методологічних систем: емпіризму та індуктивізму, головні сучасні методологічні концепції. Вміти формулювати методологічну та методичну частини програми наукового дослідження, тему, об'єкт, предмет, мету і задачі дослідження. Визначати актуальність наукового дослідження.</p>	ПРН-09
<p>Вміти розрізняти науку як систему знань, соціальний інститут та дослідницьку діяльність, охарактеризувати зміну системи засад науки як зміну типів наукової раціональності в процесі глобальних наукових революцій. Вміти розрізняти метод, методологію, методику; усвідомлювати багаторівневість методології науки, різноманітність конкретно- наукових методологій, розуміти норми наукового дослідження як методологічні принципи; використовувати вимоги до наукової теорії як загальнонаукові методологічні принципи</p>	ПРН-12
<p>Знати особливості науки як дослідження, складові системи засад науки: наукову картина світу, ідеали і норми наукового дослідження, філософські засади наукового дослідження. ознаки класичного, некласичного та постнекласичного типів наукової раціональності. Вміти самостійно працювати з науковою та навчально-методичною літературою, здійснювати пошук та узагальнювати науково-технічну інформацію. Визначити актуальність, мету, задачі, предмет та об'єкт дослідження. Організувати проведення наукового біологічного експерименту. Знати визначення права інтелектуальної власності та загальні підходи щодо правової охорони об'єктів інтелектуальної власності за українським та міжнародним законодавством; перелік об'єктів інтелектуальної власності та порядок виникнення прав на них; права та обов'язки власників прав інтелектуальної власності та інших учасників авторсько-правових відносин; правила укладання договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності; способи цивільно- правового захисту прав інтелектуальної власності; основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.</p>	ПРН-15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточні контроль та оцінювання, поетапний, модульний, підсумковий контроль; екзамени; заліки, презентації, диференційований залік з технологічної лінійної, виробничої та переддипломної практик, курсова робота, кваліфікаційна робота із захистом в ЕК. Проміжкове та підсумкове оцінювання знань відбувається на засадах студентоорієнтованого особистісного підходу з використанням сучасних методик та практик.

Контрольне оцінювання (частково) за Темами 1–6 можливо отримати при участі у конференціях та майстер-класах від професійних тренінгових установ та організацій, конференцій у галузі інтелектуальної власності та методології досліджень за наявності підтвердження участі та у випадку авторства чи співавторства у патенті (від 6 до 10 балів в залежності від тематики неформального заходу).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Проводиться комбіноване опитування (тестові завдання, усне опитування). Підсумковий контроль після проведення практичного заняття проводиться у вигляді вирішення ситуаційних задач, завдань, проблемних питань після демонстрації наочності, відео.

Форма модульного контролю: проведення модульного контролю (тестові завдання, проблемні питання та контроль практичних навичок),

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	50	100
15	15	20		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	50	100
15	15	20		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні, семінарські заняття (допуск, виконання та захист)	2	30	5	30
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Презентація	1	10		
Реферат			1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	5	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сучасна методологія біологічних досліджень із основами інтелектуальної власності» є обов'язковою дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет». Програма навчальної дисципліни складається з двох модулів і розкриває зміст понять «методологія», «методика», «методи дослідження», надає розуміння науки як дослідження, розглядає конкретно-науковий, загально-науковий та філософський рівні методології. Окреслюється множина методологічних систем сучасної філософії науки. Розглядається структура теоретичного та емпіричного знання в єдності з методами теоретичного та емпіричного дослідження. Висвітлюються методологічні проблеми нелінійної науки, які визначають стан сучасної методології науки. У курсі також розглядаються основні принципи організації наукового дослідження, проведення біологічного експерименту. Розкривається роль інтелектуальної власності як інтелектуального капіталу в соціально-економічному розвитку суспільства та її місце у гуманітарній та природничій науках. Студентам викладаються основи національного та іноземного законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності; висвітлюється роль інтелектуальної власності в регулюванні відносин, що виникають у процесі функціонування різних ланок національної економіки, виробництва, авторсько-правової сфери (зокрема, організації діяльності засобів масової інформації, піар-агенцій, видавництва) тощо. Визначаються основні права та обов'язки всіх учасників правових відносин, що виникають у зв'язку зі створенням, використанням об'єктів права інтелектуальної власності чи розпорядженням прав на такі об'єкти; особливості правової охорони різних об'єктів інтелектуальної власності; запобігання порушенням прав інтелектуальної власності та захист прав інтелектуальної власності у судовому порядку.

6.2. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Методологія наукових досліджень.

Тема 1. Наука як дослідження.

Тема 2. Методи та методологія наукового дослідження.

Тема 3. Методологічні проблеми нелінійного природознавства як феномену постнекласичної науки.

Семінар 1. Методологія та методи наукового дослідження.

Семінар 2. Сутність наукового дослідження. Види наукових досліджень.

Самостійна робота. Методологічні, світоглядні та естетичні складові сучасного біологічного дослідження.

Самостійна робота. Методологічна складова мисленнєвих операцій.

Модуль 2. Організація та проведення біологічних наукових досліджень та основи інтелектуальної власності.

- Тема 4. Методологічна та методична частини наукового дослідження. Особливості організації та проведення біологічного експерименту.
- Тема 5. Поняття інтелектуальної власності.
- Тема 6. Авторське право і суміжні права.
- Семінар 3. Організація науки в Україні. Наукові та педагогічні кадри.
- Семінар 4. Особливості формулювання теми наукових досліджень біологічного спрямування. Формулювання мети, задач дослідження, визначення об'єкта і предмета дослідження.
- Семінар 5. Пошук наукової інформації. Наукометричні бази даних та основні наукові електронні ресурси.
- Семінар 6. Основні правила оформлення наукової публікації. Представлення наукових результатів.
- Семінар 7. Права та обов'язки власників прав інтелектуальної власності та інших учасників авторсько- правових відносин. Правила укладання договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності.
- Самостійна робота. Порівняння системи організації науки в різних країнах.
- Самостійна робота. Робота з електронними наукометричними базами та науковими бібліотеками.
- Самостійна робота. Особливості експериментальної роботи на тваринах. Доклінічні дослідження.
- Самостійна робота. Вимоги до проведення клінічних досліджень.
- Самостійна робота. Значення вивчення інтелектуальної власності для студентів неюрідичних спеціальностей Самостійна робота. Плагіат при проведенні наукових досліджень. Як його уникнути?

6.3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. Методологія наукових досліджень.						
Тема 1. Наука як дослідження.	18	4	4			10
Тема 2. Методи та методологія наукового дослідження.	18	4	4			10
Тема 3. Методологічні проблеми нелінійного природознавства як феномену постнекласичної науки.	28	4	4			20
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	64	12	12			40

Модуль 2. Організація та проведення біологічних наукових досліджень та основи інтелектуальної власності						
Тема 4. Методологічна та методична частини наукового дослідження. Особливості організації та проведення біологічного експерименту.	20	6	4			10
Тема 5. Поняття інтелектуальної власності.	18	4	4			10
Тема 6. Авторське право і суміжні права.	18	4	2			12
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	56	14	10			32
Разом за семестр	120	26	22			72

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. Методологія наукових досліджень.						
Тема 1. Наука як дослідження.	11	1				10
Тема 2. Методи та методологія наукового дослідження.	23	1	2			20
Тема 3. Методологічні проблеми нелінійного природознавства як феномену постнекласичної науки.	22	2				20
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	56	4	2			50
Модуль 2. Організація та проведення біологічних наукових досліджень та основи інтелектуальної власності						
Тема 4. Методологічна та методична частини наукового дослідження. Особливості організації та проведення біологічного експерименту.	18	2				16
Тема 5. Поняття інтелектуальної власності.	22	2				20
Тема 6. Авторське право і суміжні права.	24	2	2			20
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	64	6	2			56
Разом за семестр	120	10	4			106

6.4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Методологія та методи наукового дослідження.	4	2
2	Сутність наукового дослідження. Види наукових досліджень.	2	
3	Організація науки в Україні. Наукові та педагогічні кадри.	2	
4	Особливості формулювання теми наукових досліджень біологічного спрямування. Формулювання мети, задач дослідження, визначення об'єкта і предмета дослідження.	4	1
5	Пошук наукової інформації. Наукометричні бази даних та основні наукові електронні ресурси.	4	
6	Основні правила оформлення наукової публікації. Представлення наукових результатів.	4	
7	Права та обов'язки власників прав інтелектуальної власності та інших учасників авторсько-правових відносин. Правила укладання договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності.	4	1
Разом		22	4

6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Методологічні, світоглядні та естетичні складові сучасного біологічного дослідження.	12	30
2	Методологічна складова мисленнєвих операцій.	10	6
3	Порівняння системи організації науки в різних країнах.	10	10
4	Робота з електронними наукометричними базами та науковими бібліотеками.	10	10
5	Особливості експериментальної роботи на тваринах. Доклінічні дослідження.	10	10
6	Вимоги до проведення клінічних досліджень.	6	10
7	Значення вивчення інтелектуальної власності для студентів неюридичних спеціальностей	4	10
8	Плагіат при проведенні наукових досліджень. Як його уникнути?	10	8
Разом		72	106

6.6. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, пояснення, евристична бесіда, практичні заняття, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, самостійна робота студентів, демонстрації, презентація результатів виконаних робіт, письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби. Лекційні заняття будуть проходити у вигляді мультимедійних презентацій. У дистанційному режимі також за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet. Практичні, семінарські заняття будуть проходити згідно завдань методичних рекомендацій для лабораторних занять, презентацій відео-екскурсій, індивідуальних досліджень тощо.

Програмне забезпечення. Платформа e-learn, Microsoft word, Power Point.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник /В.Д. Базилевич .-3-те вид, перероб. та допов.-К:Знання,2014 .-671 с.
2. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. Київ, 2008. Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>.
3. Інтелектуальна власність в Україні: збірник законодавчих і нормативних актів : (офіційний текст) .- Київ:Паливода А.В.,2015 .-208 с.
4. Кодинець А. О. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг у цивільному праві України: монографія / А. О. Кодинець. - К. : ВПЦ “Київський університет”, 2007 - 312 с.
5. Куртяк Ф.Ф. Сучасна методологія біологічних досліджень з основами інтелектуальної власності. Робоча програма навчальної дисципліни із коротким курсом лекцій / упорядник Ф. Ф. Куртяк. – Ужгород: Говерла, 2023. – 68 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/56544>
6. Немеш П.Ф. Правова охорона торговельних марок в Україні та країнах Центральної і Східної Європи: монографія/ П.Ф. Немеш.-Ужгород: ІВА, 2010. - 278 с
7. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник// за заг. ред. О.П. Орлюк. - К.: Інтерсервіс, 2016. - 382 с., с.55-70
8. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Харитонова О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності : монографія / О. І. Харитонова. - Одеса : Фенікс, 2011. - 346 с.
10. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. Загальна частина / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. - 3-тє вид., переоб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2010 - 976 с.
11. Чуйко В.Л. Рефлексія основоположень методологій філософії науки: К.,2000
12. Шляхи удосконалення правової охорони та захисту об'єктів промислової власності в Україні: аналіз, пропозиції : монографія / кол. авторів, за заг. ред. д.ю.н. Орлюк О. П. - К. : ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2009. - 132 с.

Допоміжна література

1. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. - К.: Вид-во Ліра-К, 2018. - 352 с.
2. Гасинець, Я. С., Вакерич, М. М., Куртяк, Ф. Ф. (2023). Цифрова трансформація освіти майбутнього: стандарти, норми та правила. *Академічні візії*, (16). вилучено із <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/143> DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7605011>
3. Данильян О.Г., Дзобань О.П. Методологія наукових досліджень: підруч. - К.: Право, 2019. - 368 с.
4. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. - К.: Вид-во «Центр учбової літератури», 2019. - 350 с.

5. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. / О. В. Колесников. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 144 с.
6. Корягін М.В., Чік В.Ю. Основи організації наукових досліджень: навч. посіб. - К.: Алерта, 2019. - 492 с.
7. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський; Під сигнатурою Софії. - К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008, 718 с. - С. 444 - 717.
8. Куртяк, Ф. Ф., Вакерич, М. М., & Бесеганич, І. В. (2023). Зміст підготовки науково-педагогічних працівників ЗВО в умовах воєнних реалій (український досвід). *Академічні візії*, (15). вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/140> DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7604797>
9. Лук'янець В. Фундаментальна наука і науковий світогляд у перспективі ХХІ сторіччя / В. Лук'янець // *Філософська думка*. - 2006. - № 3. - С.3-25.
10. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступеннями магістра та доктора філософії: навч. посіб. / за заг. ред. В.М. Костюкевича, О.А. Шинкарук. - Київ, 2017. - 634 с.
11. Петренко С. Поняття та види плагіату// *Часопис цивілістики*. Випуск 14. - с. 128131.
12. Порало І.В. Інтелектуальний капітал України в полоні плагіату/ І.В. Порало/ Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2009. № 4 с. 89-97.
13. Посилкіна О.В. Патентознавство: навч. посіб. для ВНЗ. - Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2013. - 272 с.
14. Романадзе Л.Д., Цибульов П.М., Кулініч О.О. Інтелектуальна власність: підруч. - Херсон: Олді-плюс, 2016. - 424 с.
15. Ромашко А.С. Вербка І.І. Пригода В.В. Міжнародні договори та угоди у сфері інтелектуальної власності: навчальний посібник К.: НТУУ "КПІ", 2013. - 160 с.
16. Сичивиця О. Авторство і псевдоавторство в науці. Стаття друга. Плагіат і плагіатори / О. Сичивиця // *Соціогуманітарні проблеми людини*. — 2008. — № 3. — С. 3947.
17. Сітько С. П. Квантово-механічна основа багатоманітної диференційної стійкості живого / С. П. Сітько // *Фізика живого*. - 2005. - № 1. - С. 5 - 8.
18. Тандир О. Роль адміністративних проваджень у захисті прав інтелектуальної власності/Олексій Тандир//*Підприємництво, господарство і право*.-К.:Ін Юре.-2013.-1 .-С. 86-88.
19. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності / О. Тверезенко // *Право України*. - 2011. - № 3. - С. 139 - 148.
20. Черновол, Є. О., Чепелюк, А. В. ., Куртяк, Ф. Ф. (2023). Щодо цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти України: нові можливості та перспективи. / *Академічні візії* . – 15, 2023. – вилучено із <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/132> DOI: [http:// dx.doi.org /10.5281 /zenodo.7595166](http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7595166)

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Imed Bouchrika How to wright researche methodology: overview, tips and techniques, 2022 <https://research.com/research/how-to-write-research-methodology>

Додаток 2

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(потрібне підкреслити)

(Додаток ___).

Протокол засідання кафедри зоології №___ від «___» _____ 20___ року
Завідувач кафедри зоології _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(потрібне підкреслити)

(Додаток ___).

Протокол засідання кафедри зоології №___ від «___» _____ 20___ року
Завідувач кафедри зоології _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(потрібне підкреслити)

(Додаток ___).

Протокол засідання кафедри зоології №___ від «___» _____ 20___ року
Завідувач кафедри зоології _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(потрібне підкреслити)

(Додаток ___).

Протокол засідання кафедри зоології №___ від «___» _____ 20___ року
Завідувач кафедри зоології _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(потрібне підкреслити)

(Додаток ___).

Протокол засідання кафедри зоології №___ від «___» _____ 20___ року
Завідувач кафедри зоології _____
(підпис) (ім'я та прізвище)